

Aktuell problembild, Varberg 2020

Bakgrund

Varbergs kommun, polisen/lokalpolisområde Varberg och Region Hallands lokala nämnd i Varberg har tecknat en fyraårig samverkansöverenskommelse gällande perioden 2018–2021 avseende folkhälso- och trygghetsarbetet. Överenskommelsen utgår från en gemensam övergripande lägesbild grundad på fakta, statistik och forskning (framtagen 2017) vilket ger en samsyn kring de lokala förhållandena och behovet av insatser. Till överenskommelsen finns en handlingsplan för samma period, vars insatser följs upp årligen.

Vi ser ett behov av att förvaltningarnas/organisationernas egna subjektiva problembilder, utifrån ett brotts- och trygghetsperspektiv, tas fram årligen och presenteras separat, därav detta aktuella dokument avseende 2020. Problembilden sammanställs av kommunpolisen och tas fram via Trygg i Varberg. Resultatet presenteras för Folkhälso- och trygghetsrådet. Vid behov kan problembilden ha påverkan på insatserna i befintlig handlingsplan.

Inledning

Med anledning av den pandemi som startade tidigt under 2020 och som fortfarande råder ser detta år till viss del annorlunda ut jämfört med tidigare år. Gymnasieskolor har delvis haft undervisning på distans, rörelser och händelser i den offentliga miljön har kraftigt begränsats och våra rutiner har förändrats bland annat beroende på mer hemarbete. Detta ger utslag i årets problembild då vissa tidigare utmaningar till stor del har försvunnit medan andra har förstärkts.

Polisen har detta år genomfört digitala, istället för fysiska, medborgardialoger för att på så sätt minska risken för smittspridning. Även om invånarna har fått föra fram sina åsikter så har underlaget sett annorlunda ut än tidigare.

Barn och unga

Detta år har vi ingen ny statistik från LUPP eller Hälsa på lika villkor, utan får ta utgångspunkt i det som vi ser i organisationerna. Att skolgången till viss del har skett på distans gör att främst gymnasieskolorna inte träffat sina elever på samma sätt som normalt.

Det finns fortsatt flera barn med en lång och omfattande skolfrånvaro och liksom tidigare år ser vi att det finns många unga som har en psykisk ohälsa. Av tidigare forskning vet vi att en ej fungerande skolgång och psykisk ohälsa är riskfaktorer för bland annat missbruk, kriminalitet och olika former av självskadebeteende.

Förra årets LUPP-undersökning visade att det bland en del unga finns en liberal inställning till droger och det finns inget som tyder på att denna attityd har förändrats. Polisen träffar fortsatt på unga i 15-årsåldern som är påverkade av narkotika men uppfattningen är att problemet är oförändrat.

När det gäller brottslighet som ofta kopplas till unga personer ser vi en tydlig ökning av skadegörelse jämfört med tidigare år. Detta har till viss del även kommunen uppmärksammat då det varit en hel del skadegörelse på vissa skolor i centrala Varberg samt på badanläggningar. Även Tvååker har drabbats av betydligt mer skadegörelse än tidigare år.

Våld

Inom våld i offentlig miljö var förväntningen en kraftig nedgång av anmälningar på grund av förändrade förutsättningar för krogar, nöjesställen och evenemang. Det var en nedgång av anmälningar vid inledningen av pandemins start i Sverige men under maj, juni och juli låg de på samma nivåer som förra året. När sedan sommarvärmen satte fart i augusti rapporterades inga anmälningar av våld i offentlig miljö. Trots den lugna augusti så är polisens uppfattning att det stundtals varit en hög arbetsbelastning på helgkvällar under sommaren. En anledning till detta har varit en hög alkoholberusning bland många individer. Även från kommunens perspektiv har man sett att det stundtals varit bråk på vissa krogar och även att minderåriga försökt ta sig in.

Våld i nära relation är svårt att mäta genom att titta på antalet polisanmälningar då vi vet att brottet många gånger inte anmäls. Socialtjänstens inrapporterade fall kring våld i nära relation har inte ökat under 2020 utan det är fortsatt liknande antal som föregående år. Inom detta område finns det dock ett antagande om att pandemin bidrar till ökad stress inom familjen, en sämre ekonomi och mer hemarbete, detta kan leda till att våldet hemma ökar.

Narkotika

Inom området ser vi förändringar i Varbergs kommun som kan kopplas till de beslut som tagits runt om i världen på grund av pandemin. I tidigare problembilder har vi lyft att det varit en god tillgång på narkotika i kommunen. Sedan gränser runt om i världen mer eller mindre har stängts, har de vanliga transporterna för narkotika hindrats. Resultatet har blivit en minskad tillgång och där personer i pågående missbruk använder sig av nätet i större omfattning än tidigare för att beställa narkotika. Det har skett en ökning av olika former av utländska tabletter där köparen många gånger inte vet vad den får i sig.

Trafik

I medbordialoger är det många som framför att de tycker att det är en alltför hög hastighet på många vägsträckor. Främst nämns vägar som ligger utanför Varbergs tätort. I vissa fall handlar det om gator i närheten av skolor, i andra om större vägar där hastighetsbegränsningen är högre. När det gäller vägar runt

skolor är det fortsatt många unga som upplever att det känns osäkert när de tar sig till skolan.

Upplevelsen är en ökning av A-traktorer, mopeder och mopedbilar. Dessa i sig utgör inget problem men i alltför många fall kör man med trimmade fordon och/eller "buskör" på större parkeringsplatser och på skolområden så att omgivningen störs.

Stölder

Initialt under pandemin såg vi en kraftig minskning av stöldbrott i kommunen. Många av de utländska ligorna som verkar i landet kom inte hit vilket resulterade i få inbrott i bostäder men även få stölder som drabbade företag. Då fler personer än vanligt arbetar och studerar hemma så ändras förutsättningarna för de som begår stöldbrott. De stölder som sker dagtid i bostadsområden har minskat kraftigt och våra förändrade rutiner har säkerligen även de bidragit till detta. Under sista tiden har dock stölderna ökat igen. Då det i Varberg är flera större byggprojekt igång ser vi en risk i att kriminella ligor, såväl inhemska som utländska, lär sig att det i Varberg finns ett stort utbud av stöldbegärligt gods.

Extremism

Det har även under detta år vid ett fåtal tillfällen delats ut flygblad och även klottrats budskap med högerextremt innehåll men det är en minskning från förra året. Traditionellt så är det mer aktiviteter av detta slag i samband med val för att sedan minska under perioder mellan dem.

Avslutning/analys

Den samlade bilden är att inom flera av områdena så är det i år mindre problem än föregående år. Frågan är om det beror på en minskad brottslighet eller om fler brott sker i en miljö där det är svårare för utomstående att få en insyn. Brott i nära relation och brott via sociala medier är svåra att upptäcka utifrån till skillnad från exempelvis en stöld eller en misshandel i offentlig miljö. Även andra brott som sker via digitala plattformar kan vara svåra att få ett begrepp om i vilken omfattning de förekommer. Olika former av bedrägerier anmäls allt för sällan då målsägande kan känna sig lurad och inte vill erkänna det offentligt.

Unga personer har under året inte haft fysiska kontakter med skolan i samma utsträckning som normalt. Det är viktigt att utvecklingen på området följs för att kunna identifiera konsekvenser av den fysiska distanseringen och vid behov kunna sätta in åtgärder.

Pandemins indirekta konsekvenser på folkhälsan, den upplevda tryggheten och liknande områden kommer troligtvis att kvarstå under lång tid efter att smittspridningen är under kontroll. Därför är det viktigt att identifiera utmaningar ur ett brett folkhälso- och trygghetsperspektiv. Trygg i Varberg och Folkhälso- och trygghetsrådet kan bidra till att dämpa pandemins negativa effekter genom att fortsätta att arbeta långsiktigt, systematiskt och preventivt för en ökad och mer jämlik folkhälsa och trygghet. Särskild uppmärksamhet behöver riktas mot sårbara och utsatta grupper.

Richard Hiller för Trygg i Varberg
2020-09-29